

FINANSDEPUTATIONENS UDDELING AF REJSESTIPENDIER 1842-48

AF

HENNY GLARBO †

I Enevældens sidste Hundredaar ydede Staten stadig stigende Støtte til det kulturelle og videnskabelige Liv i Landet. Fra 1765 til 1842 blev den for Størstedelen udredet gennem den populære Fond ad usus publicos, og da denne ophævedes d. 26. Februar 1842, fordeltes Opgaverne til forskellige, tildels allerede bestaaende Institutioner. I Hovedsagen blev det Finansdeputationen, der paa en bestemt Konto til videnskabelige og kulturelle Formaal fortsatte Fondens Gerning, tildels under den samme Ledelse; bl. a. varetog JONAS COLLIN som Finansdeputeret stadig med største Interesse disse Sager, mens EDVARD COLLIN, ligesom i Fondens Tid, var Sekretær.

Fra 1897 til 1946 udgav Rigsarkivet i 3 Bind Aktstykker til Fondens Historie indtil 1842; i det følgende gives, som en Fortsættelse hertil en Oversigt over det, der havde været og paa denne Konto vedblev at være den betydeligste Opgave, nemlig den aarlige Uddeling af Rejsestipendier fra 1842-48. Skønt Bevillingerne til Kunstnere blev overdraget til Kunstakademiet og Officersbevillinger til de militære Budgetter, vedblev man dog at uddele den sædvanlige Sum af 10,000 Rdl. i Stipendier til andre Studierejser.

Foruden Bevillingerne angives i følgende Oversigt hvor der findes Ansøgninger, da disse i mange Tilfælde er meget oplysende, især naar Ansøgerne, som det ofte var Tilfældet, søgte Forlængelse af Stipendiet eller et Tilskud; i saa Fald indeholder de ofte en indgaaende Redegørelse for, hvad de allerede modtagne Penge er brugt til, og hvad Stipendiaten endnu ønsker at studere i Udlandet. I et Tillæg er gengivet to Ansøgninger fra Arkæologen J. J. A. WORSAAE som Eksempler paa, hvor oplysende saadanne Ansøgninger kan være.

Stipendierne bevilgedes i Hovedsagen een Gang om Aaret, og Ansøgninger m. m. vedr. Uddelingen er for Aarene 1842-47 samlet i

særlige Pakker, een for hvert Aar, med Titlen „Finansdeputationens Sager ang. Rejsestipendier“ (V.A. III, p. 160). De ikke bevilgede Ansøgninger ligger som Regel i et Læg bagest i hver Pakke. Nogle Ansøgninger er ikke egenhændige, men affattede af en Slægtning eller Ven paa en fraværende Stipendiats Vegne. Ansøgninger, der blev bevilget i 1848 ligger ikke samlet og maa søges blandt Finansdeputationens almindelige Journalsager eller eventuelt i senere Sager fra Finansministeriet. Resolutionerne findes i Finansdeputationens Forestillingsprotokol, og de udbetalte Stipendier er indført i en Protokol med Titlen „Udgifter til Videnskabers og Kunstens Fremme 1842–53“ (V.A. III, p. 51).

Oversigt over Bevillinger

- ALLEN, C. F., Historiker, Res. 1844 6/4: 500 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1842 29/1 (J.N. 1335/1842), 1842 16/12 (J.N. 900/1843),
 1844 16/1 (J.N. 776/1844).
- BEERMANN, FRIEDRICH, Forstmand, Res. 1847 12/5: 150 R.
- BENDTSEN, C. H. A., Overlærer, Res. 1842 18/5: 600 R., 1843 4/7:
 200 R. (Laan), 1844 6/4: Laanet eftergives.
 Ansøgn.: 1841 8/10 (J.N. 1335/1842), 1842 20/10 (J.N. 900/1843),
 1843 2/12 (J.N. 776/1844).
- BENTZIEN, I. A., Kunstgartner, Res. 1847 12/5: 200 R.
 Ansøgn.: 1843 5/11 (J.N. 776/1844), 1844 4/11 (J.N. 639/1845),
 1845 27/10 (J.N. 1083/1846), 1846 20/6 (J.N. 1232/1847).
- BIELKE, RUDOLPH, Diplomat, Res. 1843: 600 R. som 2. Portion af
 Fondens Bevilling 1842 15/1, 1844 (mundtlig kgl. Res.: 600 R.).
- BIRCH, A. P. H., Jurist; Res. 1842 18/5: 600 R. i 2. Aar; døde i Heidel-
 berg 1842 6/6, saa Beløbet udbetaltes kun een Gang.
- BJERRING, AMALIE, Sproglærerinde; Res. 1845 22/3: 400 R., 1846 15/5:
 200 R.
 Ansøgn.: 1844 13/12 (J.N. 639/1845), 1846 7/1 (J.N. 1083/1846).
- BOCK, JOHAN CHR. AUG., Læge; Res. 1845 22/3: 300 R., 1846 15/5: 250 R.
 Ansøgn.: 1843 19/12 (J.N. 776/1843), 1844 25/12 (J.N. 639/1845),
 1845 28/11 og 1846 14/1 (til Collin) J.N. 1083/1846).
- BORGAARD, C. P., Teateroversætter; Res. 1843 6/4: 300 R., udbetalt
 (Res. 1842 5/5) af Naadessekretariatet, refunderet af Finanskassen.
- BORNEMANN, J. A., Teolog; Res. 1843 6/4: 400 R., udbetalt (Res.
 1843 31/3) af Chatolkassen, refunderet af Finanskassen.
 Ansøgn.: 1843 7/1 (J.N. 900/1843).

- BORRING, L. S., Sproglærer; Res. 1848 5/5: 1000 R.
- BRINKMANN, ALFRED, Jurist; Res. 1847 12/5: 500 R.
 Ansøgn.: 1846 23/12 (J.N. 1232/1847).
- BRIX, CHR. CARL, Teolog; Res. 1845 22/3: 200 R.
 Ansøgn.: [1845 /2] (J.N. 639/1845).
- BROCK, GUSTAV EDVARD, Jurist; Res. 1845 22/3: 500 R. i 2 Aar,
 1847 12/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1845 8/2 (J.N. 639/1845), [1847 /1] (J.N. 1232/1847).
- BRUUN, MARIANNE, Institutbestyrerinde; Res. 1843 6/4: 200 R., ud-
 betalt (Res. 1842 31/5) af Naadesekretariatet, refunderet af Finans-
 kassen.
- BUNTZEN, A., Læge; Res. 1842 18/5: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1844 28/1 (J.N. 776/1844).
- BUNTZEN, Georg, Mediciner; Res. 1843 21/9: 600 R., 1846 15/5: 200R.
 Ansøgn.: 1844 13/1 (J.N. 776/1843).
- CARLSEN, C., Polytekniker; Res. 1842 18/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1841 7/8 og 1842 16/1 (J.N. 1335/1842).
- CHRISTENSEN, NIELS, Sproglærer; Res. 1847 12/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1846 23/12 (J.N. 1232/1847).
- DESSAU, DAVID, Stenograf; Res. 1848 26/6: 300 R.
- EISEN, WILHELMINE, Sproglærerinde; Res. 1846 15/5: 200 R.
 Ansøgn.: 1845 17/12 (J.N. 1083/1846).
- FICH, A., Stenograf; Res. 1848 26/6: 200 R.
- FLINDT, HENRIK, Kunstgartner; Res. 1847 12/5: 200 R., 1848 5/8:
 300 R.
 Ansøgn.: 1847 15/2 (J.N. 1232/1847).
- GAD, OLE C. L., Teolog; Res. 1842 18/5: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1842 20/1 og 24/3 (J.N. 1335/1842), [1843 /12]
 (J.N. 776/1844), 1844 5/11 (J.N. 639/1845).
- GADE, N. W., Komponist; Res. 1843 31/3: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1843 16/2 (J.N. 900/1843).
- GIERSING, C. I. H., Læge; Res. 1847 12/5: 200 R.
 Ansøgn.: 1847 8/2 (J.N. 1232/1847).
- GRAUER, C. N., Kollaborator; Res. 1842 15/10 (og 1843 31/3): 800 R.
 Ansøgn.: 1843 1/9 (J.N. 776/1844).
- GURLITT, CORNELIUS, Musiker; Res. 1845 22/3: 400 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1843 29/12 (J.N. 776/1844), 1845 1/1 (J.N. 639/1845).
- HAGEN, JOHAN FR., Teolog; Res. 1846 15/5: 600 R. i 2 Aar, 1848 5/5:
 200 R.
 Ansøgn.: 1845 8/12 (J.N. 1083/1846).

- HARMS, FR., Dr. phil.; Res. 1847 12/5: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1846 28/12 (J.N. 1232/1847).
- HASSING, M., Kirurg; Res. 1845 22/3: 150 R., 1846 15/5: 600 R.
 Ansøgn.: 1844 27/12 (J.N. 639/1845), 1845 5/12 (til Collin) og
 1845 6/12 (J.N. 1083/1846).
- HEBBEL, FR., tysk Digter; Res. 1843 31/3: 600 R. i 2 Aar, 1845 22/3:
 200 R.
 Ansøgn.: 1843 22/11, indlagt Anbefaling fra A. Oehlenschläger
 (J.N. 900/1843), 1844 20/12 (J.N. 639/1845).
- HERBST, C. F., Numismatiker; Res. 1846 8/1: 600 R.
- HERZBRUCH, KARL JULIUS, Landmaaler; Res. 1847 12/5: 500 R.
 Ansøgn.: 1847 2/1 (J.N. 1232/1847).
- JANSEN, C. L., Tandlæge; Res. 1842 18/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1842 29/3 og [1842 /12] (J.N. 1335/1842).
- JOHNSEN, BIARNE, Skolemand; Res. 1844 5/12: 600 R.
 Ansøgn.: [1843 ?/1] (J.N. 900/1843).
- JÜRGENSEN, PETER, Translatør; Res. 1843 31/3: 600 R.
 Ansøgn.: 1841 22/12 (J.N. 1335/1842), 1842 24/12 (J.N. 900/
 1843).
- JØRGENSEN, BENT S., Landøkonom; Res. 1845 22/3: 250 R., 1847 12/5:
 400 R., der refunderes af Sorø Akademi.
 Ansøgn.: 1844 18/12 (J.N. 639/1845).
- KALKAR, CHR. A. H., Teolog; Res. 1842 18/5: 600 R.
 Ansøgn.: 1841 6/12, 1842 31/1 og 28/3 (J.N. 1335/1842).
- KOFOED-HANSEN, H. P., Teolog; Res. 1847 12/5: 400 R., 1848 5/5:
 300 R.
 Ansøgn.: 1841 4/8, 1842 8/1, 1842 17/12 (J.N. 900/1843), 1847
 2/1 (J.N. 1232/1847).
- KRARUP, NIC. E., Jurist; Res. 1843 31/3: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1843 4/1 og 9/5 (J.N. 900/1843), 1843 23/12 (J.N.
 2907/1843).
- KRIEGER, A. F., Jurist; Res. 1842 18/5: 600 R., som 2. Portion af Fon-
 dens Bevilling 1841 21/6.
- LEVIN, S., Læge; Res. 1846 15/5: 300 R., 1847 12/5: 200 R.
- LEVY, BERNH. SIGFRED, Kemiker; Res. 1845 22/3: 400 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1844 16/10 (J.N. 639/1845), 1846 7/10 (J.N. 1232/1847).
- LIND, P. E., Teolog; Res. 1843 31/3: 600 R.
 Ansøgn.: 1842 14/4 (J.N. 1335/1842), 1842 21/12 (J.N. 900/1843).
- LISTOW, ANDREAS, Teolog; Res. 1847 12/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1848 1/2 (J.N. 1232/1847).

- LUMBYE, H. C., Komponist; Res. 1844 26/10: 600 R., 1845 22/3: 100 R. „privat“ (!)
 Ansøgn.: 1844 13/10 (J.N. 639/1845).
- LÜBKERT, J. H. B., Slotspræst i Glückstadt; Res. 1842 18/5: 600 R.
 Ansøgn.: 1841 19/10 (J.N. 1335/1842).
- LÜDERS, C. J. A., Læge; Res. 1846 15/5: 600 R.
 Ansøgn.: 1845 1/11 (J.N. 1083/1846).
- LÜDERS, CONRAD, Musiker; Res. 1843 6/4: 300 R., udbetalt af Teaterkassen, refunderet af Finanskassen.
- LØNBORG, L. A., Ingeniør; Res. 1847 12/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1847 31/1 (J.N. 1232/1847).
- MAMMEN, KAREN, Institutbestyrerinde; Res. 1842 18/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1842 16/4 og 4/5 (J.N. 1335/1842).
- v. MEHREN, A. F., Orientalist; Res. 1846 15/5: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn. 1845 25/11 (J.N. 1083/1846).
- MEYER, LUDVIG, Naturvidenskabsmand; Res. 1845 22/3: 400 R. i 2 Aar.
 Ansøgn. 1844 18/10 (J.N. 639/1845).
- MOLBECH, CHR. K. F., Forfatter; Res. 1846 15/5: 400 R., 1847 12/5: 600 R., 1847 17/9: 200 R.
 Ansøgn.: 1845 31/12 (J.N. 1083/1846), 1846 20/11 (J.N. 1232/1847).
- MOMMSEN, Theodor, Jurist; Res. 1844 6/4: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1843 20/6 (J.N. 776/1844).
- MOMMSEN, Tycho, Filolog; Res. 1846 15/5: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1844 9/9 (J.N. 639/1845), 1845 21/9 (J.N. 1083/1846).
- MONRAD, D. G., Teolog; Res. 1842 10/10: 600 R., som 2. Portion af Fondens Bevilling 1838 24/7.
 Ansøgn. 1842 12/9 (J.N. 2269/1842).
- MØLLER, P. L., Litterat; Res. 1846 15/5: 600 R.
 Ansøgn.: 1847 15/1 (J.N. 1232/1847).
- NITZSCH, C. W., tysk Historiker; Res. 1842 18/5: 600 R. 1843 31/3: 400 R.
 Ansøgn.: 1842 16/1 (J.N. 1335/1842), 1842 11/12 (J.N. 900/1843).
- PAULLI, EMIL THEODOR, Læge; Res. 1846 15/5: 600 R. i 2 Aar, 1848 5/5: 300 R.
 Ansøgn.: 1845 16/12 (J.N. 1083/1846).
- PAULSEN, CHR. M., Naturvidenskabsmand; Res. 1843 31/3: 400 R., 1844 6/4: 200 R., 1845 22/3: 300 R.
 Ansøgn.: 1841 9/6 (J.N. 1335/1842), 1842 18/10 J.N. 900/1843), 1843 2/12 (J.N. 776/1844), 1844 16/11 (J.N. 639/1845).

- PETERSEN, CARL LUDVIG, Kunstgartner; Res. 1845 22/3: 200 R.,
1845 2/7: 250 R.
Ansøgn.: 1844 13/12 (J.N. 634/1345).
- PRIEN, CARL, Filolog; Res. 1846 15/5: 600 R. i 2 Aar.
Ansøgn.: 1845 9/12 (J.N. 1083/1846).
- RAVN, N. E., Læge; Res. 1845 22/3: 200 R. i 3 Aar, 1847 21/10: 300 R.
Ansøgn. 1844 27/12 (J.N. 639/1845).
- RAVNKILDE, NIELS, Musiker; Res. 1847 12/3: 300 R.
Ansøgn.: 1846 28/6 og 30/12 (J.N. 1232/1847).
- RICHARDT, C. J., Landskabsmaler; Res. 1847 27/5: 200 R.
- ROHMANN, JØRGEN L., Teolog; Res. 1847 12/5: 200 R.
Ansøgn.: 1846 20/11 (J.N. 1232/1847).
- ROSS, GUSTAV, Læge; Res. 1845 22/3: 400 R.
Ansøgn.: 1842 7/9 og 1843 1/8 (J.N. 776/1844), 1844 22/11 (u.
Underskr.) (J.N. 639/1845).
- SALLY, Jørgen, Gartner; Res. 1843 31/3: 80 R.
Ansøgn.: 1843 17/1 (J.N. 900/1843), [1844 /11] (J.N. 639/1845).
- SAXTORPH, CHR., Læge; Res. 1842 18/5: 200 R. i 3 Aar.
Ansøgn.: [1842 /1] (J.N. 1335/1842).
- SCHIERN, F. E., Historiker; Res. 1842 18/5: 600 R. i 2 Aar.
Ansøgn.: 1842 14/2 (J.N. 1335/1842), 1843 29/12 (J.N. 776/1844).
- SCHWARTZ, J. H. H., Læge; Res. 1847 12/5: 600 R. i 2 Aar.
- SEMMLER, JULIUS, Musiker, Res. 1843 31/3: 400 R., som 2. Portion af
Fondens Bevilling 1842 26/2, 1844 2/7: 400 R.
- SMITH, CASPAR WILHELM, Sprogforsker; Res. 1844 6/4: 300 R., 1846
15/5: 600 R.
Ansøgn.: 1843 15/12 (J.N. 776/1843), 1846 21/9 (J.N. 1232/1847).
- SMITH, TROELS, Teolog; Res. 1845 22/3: 500 R. i 2 Aar, 1847 12/5:
300 R.
Ansøgn.: 1844 2/12 (J.N. 639/1845), 1846 4/3 (J.N. 1083/1846),
1846 1/8 (J.N. 1232/1847).
- SORTERUP, J. A., Arkæolog; Res. 1842 18/5: 600 R. i 2 Aar, 1843 25/11:
300 R.
Ansøgn.: 1841 25/12 (J.N. 1335/1842).
- STEEN, ADOLPH, Matematiker; Res. 1846 15/5: 600 R., 1847 12/5: 200 R.
Ansøgn.: 1843 15/12 (J.N. 776/1844), 1844 22/12 (J.N. 639/1845),
1845 3/12 (J.N. 1083/1846), 1846 10/12 (J.N. 1232/1847).
- STILLING, P. M., Teolog; Res. 1844 6/4: 600 R. i 2 Aar, 1846 15/5:
200 R.
Ansøgn.: 1843 30/12 (J.N. 776/1844), 1845 31/12 (J.N. 1083/1846).

- SØRENSEN, THEODOR, Orientalist; Res. 1842 18/5: 600 R., 1843 31/3: 400 R.
 Ansøgn.: 1842 23/3 (J.N. 1335/1842), 1842 28/12 og 1843 24/4 (J.N. 900/1843), 1844 30/1 (J.N. 776/1844).
- THAULOW, GUSTAV, Pædagog; Res. 1844 6/4: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1843 1/8 og 8/12 (J.N. 776/1844), 1844 27/12 (J.N. 639/1845).
- THOMSEN, GRIMUR, Forfatter; Res. 1846 15/5: 600 R. i 2 Aar, 1847 12/5: 200 R.
 Ansøgn.: 1845 19/11 (J.N. 1083/1846), 1847 15/2 og 23/2 (J.N. 1232/1847).
- THORSEN, P. G., Bibliotekar; Res. 1845 22/3: 400 R.
 Ansøgn.: 1843 26/9 (J.N. 776/1843), 1845 30/1 (J.N. 639/1845).
- THYGESEN, JES, Læge; Res. 1843 31/3: 600 R. i 2 Aar.
 Ansøgn.: 1842 8/12 og [1842 /12] (J.N. 900/1843), 1844 7/11 (J.N. 639/1845).
- URSIN, GEORG FR., Matematiker; Res. 1846 15/5: 600 R.
 Ansøgn.: 1845 28/10 (J.N. 1083/1846).
- USSING, J. L., Filolog; Res. 1844 6/4: 500 R. i 2 Aar, 1846 15/5: 600 R.
 Ansøgn.: 1842 30/12 (J.N. 900/1843), 1843 29/12 (J.N. 776/1844), 1845 5/11 (J.N. 1083/1846).
- USSING, W. J. A., Jurist; Res. 1846 15/5: 400 R.
 Ansøgn.: 1845 20/10 (J.N. 1083/1846).
- VALENTINER, THEODOR, Læge; Res. 1844 6/4: 400 R.
 Ansøgn.: 1843 1/9 og udat. (J.N. 776/1844), 1844 20/12 (J.N. 639/1845).
- WEIS, ANDREAS SEVERIN, Møller; Res. 1843 31/3: 400 R.
 Ansøgn.: 1843 17/1 (J.N. 900/1843).
- WENDT, F. W., Kunstgartner; Res. 1842 18/5: 200 R.
- WESTERGAARD, N. L., Orientalist; Res. 1842 18/5: 1000 R., som 2. Portion af Fondens Bevilling 1841 21/6, 1842 24/11: 1020 R., 1844 19/1: 507 R.
 Ansøgn.: 1841 20/12 (J.N. 1335/1842).
- WIBORG, K. F., Kunsthistoriker og Teolog; Res. 1842 18/5: 200 R., 1845 22/3: 400 R.
 Ansøgn.: 1842 25/4 (J.N. 1335/1842), 1842 14/9 og 1843 7/2 (J.N. 900/1843), 1844 31/12 (J.N. 639/1845).
- WINTHER, GEERT, Politiker; Res. 1847 12/5: 500 R. i 2 Aar.
- WOLFF, EMIL THEODOR, Landøkonom, 1847 12/5: 500 R.
 Ansøgn.: 1845 5/10 (J.N. 1083/1846), 1847 23/2 (J.N. 1232/1847).

WORSAAE, J. J. A., Arkæolog; Res. 1842 18/5: 200 R., 1846 27/2: 800 R., 1846 23/9: 800 R.

Ansøgn.: 1842 26/2 (J.N. 1335/1842), 1846 20/2 (J.N. 446/1846), 1846 2/9 (J.N. 2060/1846).

ØRSTED, SØREN CHR., Læge; Res. 1847 12/5: 300 R., 1848 5/5: 300 R.

Ansøgn.: 1843 1/12 (J.N. 776/1844), 1846 28/12 (J.N. 1232/1847).

Tillæg

Arkæologen J. J. A. WORSAAES Ansøgninger.

20. Februar 1846.

Til Kongen!

Efterat man i Norden gennem mange Aarrækker har samlet enkelte og adspredte Efterretninger om Oldtidsminder og mærkelige Fund, synes man nu mere og mere at kunne ordne de indsamlede Resultater og ved Hjælp af dem berede i Nordens Historie et nyt og uventet Grundlag. Men skal dette tilbørlig kunne skee, da maa der først og fremmest arbeides paa at tilveiebringe et fordomsfrit Overblik over alle Oldtidsminderne, saavel i de tre nordiske Riger som i de Egne, der i Oldtiden bleve besatte af udvandrede Nordboere, og det er i denne Henseende af Vigtighed for Oldtidsvidenskaben at mere omfattende og sammenlignende Undersøgelser end før foretages til de Egne, som endnu ere rige paa oldnordiske Mindesmærker.

I Løbet af adskillige Aar har jeg, tildeels ved Deres Majestæts Naade, været saa heldig at kunne i antiquarisk Øiemed bereise Sverige, det sydlige Norge og Tydskland, hvorved jeg er blevet sat istand til at gjøre mangenhaande Iagttagelser, der i Hovedsagen findes optagne i mit nysudkomne Skrift: „Blekingske Mindesmærker fra Hedenold, betragtede i deres Forhold til de øvrige skandinaviske og europæiske Oldtidsminder,“ og som muligen i adskillige Punkter kunne tjene til at oplyse Gangen i Nordens, ja maaskee endog det øvrige Europas tidligste Bebyggelse og Culturforhold. Men for saavidt muligt at opklare denne Sag og navnlig paavise den rette Forbindelse mellem Europas Oldtidsminder i Almindelighed og Nordens i Særdeleshed, staaer der endnu tilbage for mig, ikke alene at bereise saa lidet undersøgte Lande som Rusland, Spanien, ja selv Frankrige og England, men fremfor Alt maa det være mig magtpaaliggende foreløbig at erholde nøie Kjendskab til de Egne i Norden, jeg hidtil ikke har seet, og som udmærke sig ved en overordentlig Rigdom af Oldtidsminder, nemlig det nordlige Norge og det ligeoverfor liggende Skotland, der

med de tilgrændsende Øer i Oldtiden blev saa fuldstændig besat, især mod Nord, af udvandrede Nordboere, at det norske Sprog (the Norse) endnu i Mands Minde skal være talt paa Ørkenøerne. De talrige skotske Oldtidslevninger ere forhen ikkun værdigede ringe Opmærksomhed, hvor for ogsaa Hertugen af Sutherland i Slutningen af sidstafvigte Aar opfordrede det kongelige Nordiske Oldskriftselskab til at lade en nordisk Antiquar undersøge de talløse derværende Steensætninger, Gravhøie og andre Minder om de gamle Nordboere. Ved samme Leilighed tilbød Hertugen at yde al mulig Assistance, især paa sine betydelige Godser, hvor de fleste og mærkeligste Oldtidslevninger i Nordskotland skulle findes bevarede.

Da jeg fra det Kongelige Nordiske Oldskriftselskab fik Tilsagn om at blive paa det Bedste anbefalet til Hertugen af Sutherland, maatte Ønsket om at besøge Skotland, efter først at have seet det nordlige Norge, hvorfra Skotland bebyggedes, blive dobbelt levende hos mig. Men alligevel havde jeg ikke turdet vove at fremkomme med en allerunderdanigst Ansøgning om at forundes en Understøttelse til i Sommer at bereise disse Lande og drage Fordeel af Hertugen af Sutherlands Tilbud, naar ikke Deres Majestæt af Interesse for Oldtidsvidenskabens Fremme allernaadigst havde opmuntret mig og givet mig Tilladelse dertil. Reiser i begge de nævnte Lande er nemlig saa kostbare, at jeg ikke vilde kunne afholde Udgifterne ved en Reise paa 4 til 5 Maaneder med en ringere Sum end 1,000 Rigsdaler, isærdeleshed da jeg tillige maatte anvende et ikke ubetydeligt Beløb til Forberedelser, navnlig til et nøiere Studium af det engelske Sprog og den skotske Dialect, samt endelig til Equiperung m.m. Ligesom jeg imidlertid føler mig forvisset om, at en nøiagtig antiquarisk Undersøgelse af det nordlige Norge og Skotland vil give betydningsfulde Oplysninger til Nordens ældre Historie, saaledes vover jeg at haabe, at jeg, hvis Deres Majestæt allernaadigst vilde forunde mig den ovennævnte Reiseunderstøttelse, heller ikke skulde foretage en ganske frugtesløs Reise.

2. September 1846

Thurso, Caithness i Skotland.

Til Kongen!

Sidstafvigte Foraar havde Deres Majestæt den Naade at bevilge mig en Reiseunderstøttelse af 800 Rd. for dermed at foretage en antiqvarisk Reise til Skotland, nærmest med Hensyn til de derværende nordiske Oldtidsminder. For at erholde Anbefalinger og i det Hele forberede mine Undersøgelser, var jeg nødsaget til at gaae over London, hvorfra jeg tog gennem det østlige England til Skotland. Jeg

har her bereist den sydvestlige Deel, og forat benytte den bedste Aars-tid paa Øerne og Vestkysten, valgte jeg at gaa først til Arran, Bute Kambrag, Skye, Lewis, adskillige Fjorde paa Vest- og Nordkysten samt Orkney, og jeg er for Øieblikket ifærd med at undersøge Mindesmærkerne i Caithness. Paa denne Reise har det ikke været mig muligt at anstille de nødvendige Jagttagelser i kortere Tid end 6 Maaneder, hvilket har havt til Følge, at den ovennævnte allernaadigste Understøttelse er særdeles betydelig sammensmeltet. Reiserne her ere forbundne med saadanne Bekostninger, at enhver Reisedag idetmindste medtager 1 Guinea (c. 10 Rbdl.), hvortil kommer, at alene Reisen til og fra England vil koste over 200 Rbdl.!

Om faa Dage agter jeg at afgaae til Sutherland til Dunrobin Castle. Men efterat have seet Mindesmærkerne der, vil det staae tilbage for mig at undersøge den *østlige Deel* af Skotland, der er fuld af Levninger fra Nordboernes Tid. Men ikke engang denne Reise vil jeg være istand til at foretage med mine nærværende pecuniære Kræfter, hvilket jeg tilfulde forudsaae, idet jeg allerunderdanigst ansøgte Deres Majestæt om en høiere Sum, end der allernaadigst blev mig bevilget. De brittiske Oldtidsminder ere desuden endnu ikke bragte i et tidssvarende System, og det er derfor ikke muligt at uddrage sikke Resultater alene af Oldtidsminderne i en saa indskrænket Deel af det brittiske Rige, som jeg hidtil har havt Leilighed til at see, eller endog af Skotland alene.

Jeg føler mig imidlertid overbeviist om, at jeg ved at sættes istand til tillige at undersøge de vigtigste Steder i det vestlige og sydlige England samt det østlige Irland, hvor Nordboer ofte færdedes, og hvor den største Oldsagssamling paa de brittiske Øer findes (i Dublin), og ved endelig i nogen Tid at benytte de store Bibliotheker og Samlinger i London vil kunne give en ny Udsigt over den brittiske Archæologi og under alle Omstændigheder bringe et større Lys end hidtil over den brittiske og derved tillige over den nordiske Oldtid, idet jeg navnlig vil gaae ud fra vore nordiske Mindesmærker og godtgjøre deres Betydning baade for Englands og det øvrige Europas ældste Historie.

Men dette vil ikke kunne skee, med mindre Deres Majestæt allernaadigst vil forunde mig en ny Understøttelse af 800 Rbdlr. Jeg skulde ikke have fremkommet med et saadant Andragende, naar jeg ikke havde næret det Haab, at Deres Majestæt, der allernaadigst har ladet mig foretage min Reise, ogsaa vil gjøre det muligt for mig at fuldende, hvad jeg troer ikke uden Held at have begyndt, isærdeleshed da en Reise som den af mig angivne endnu ikke har været foretaget af nogen brittisk Oldforsker.